

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ»

підготовки магістрів

спеціальності 8.01010601 «Соціальна педагогіка»

Слов'янськ - 2015

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 8.01010601 «Соціальна педагогіка»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес організації соціальної роботи в Україні та закордоном.

Міждисциплінарні зв'язки: програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною «структурою програми навчального курсу» (за вимогами ECTS), затвердженою МОН України лист №14/18, 2-715 від 09. 04.2004 р. І є самостійною дисципліною, що дає можливість визначити змістові модулі навчання з кожної дисципліни, узгоджувати кредитні системи оцінювання досягнень здобувача вищої освіти і забезпечена зовнішніми та внутрішніми державними та громадськими системами контролю якості освіти. Курс «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» пов'язаний з курсами «Соціальна педагогіка», «Теорія соціальної роботи», «Технології соціально-педагогічної діяльності».

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Сучасні проблеми вітчизняної соціально-педагогічної теорії і практики

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» є ознайомити здобувачів вищої освіти з новими надбаннями в теорії та інноваціями у практиці соціально-педагогічної роботи.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми соціальної педагогіки» є:

- формування професійно-орієнтованого світогляду майбутніх спеціалістів;
- розкриття основних теоретичних положень соціально-педагогічної діяльності;
- обґрунтування змісту провідних напрямів соціально-педагогічної діяльності представниками різних соціальних груп;
- створення оптимальних умов для соціалізації підростаючого покоління.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- сутність соціальної педагогіки як науки;
- принципи та методи соціально-педагогічної діяльності;
- особливості соціалізації особистості в різних мікро соціумах;
- способи попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість.

уміти:

- аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості;
- диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціально-педагогічної роботи;
- добирати адекватні форми і методи соціально-педагогічної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 108 годин / 3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Сучасні проблеми вітчизняної соціально-педагогічної теорії і практики

Тема 1. Професіоналізм у соціально-педагогічній роботі: сутність, чинники формування

Професія. Спеціальність як різновид трудової діяльності в рамках певної професії. Кваліфікація як рівень професійної підготовки фахівця. Посада як місце соціального педагога в системі тієї або іншої організації. Професіоналізм у соціально-педагогічній роботі. Професійну компетентність соціального педагога. Професійна майстерність в соціально-педагогічній роботі.

Тема 2. Професійне покликання та професійна мотивація соціального педагога

Сутність і зміст мотивації особистості. Внутрішня і зовнішня мотивація. Мотиви, що впливають на ефективність процесу професійного самовизначення соціального педагога. Професійне покликання соціального педагога. Етапи формування позитивного особистісного ставлення до професійної діяльності. Професійна самосвідомість як один із найважливіших компонентів професіоналізму спеціаліста. Структура професійної самосвідомості соціального педагога. Критерії професійної самосвідомості.

Тема 3. Статеве виховання дітей і підлітків як соціально-педагогічна проблема

Визначення статевого виховання. Основні складові статевого виховання молоді. Стратегії з питань охорони та збереження репродуктивного здоров'я підлітків „Вибір – ще не шанс”. Зміна ризикованої поведінки. Основні завдання формування контрацептивної культури молоді.

Тема 4. Формування материнства і батьківства як соціально-педагогічна проблема

Формування правильного ставлення до свого репродуктивного здоров'я. Причини, що визначають зміни в репродуктивному здоров'ї молоді. Завдання соціального педагога щодо формування материнства і батьківства. Структура репродуктивної мотивації майбутніх матерів. Етапи онтогенезу материнської сфери. Психологічні бар'єри під час засвоєння чоловіками своєї соціально-педагогічної ролі батька.

Тема 5. Актуальні проблеми гендерного виховання в сучасній соціально-педагогічній роботі

Сутність і генеза поняття «гендерне виховання». Поняття „стать” та „гендер”: спільне і відмінне. Гендерна соціалізація. Гендерний підхід. Діалектичний аналіз понять „стать” та „гендер”. Структурний аналіз гендеру в системі „Особистість”.

Тема 6. Роль гендерного виховання та формування гендерної культури особистості у практиці гендерних суспільних змін

Терміни „маскуліність” і „фемініність”. Три групи гендерних відмінностей (Е. Маккобі та К. Джаклін). Причини зближення традиційно жіночих і чоловічих соціальних ролей. Гендерне виховання як компонент гендерної соціалізації

особистості. Педагогічні завдання гендерного виховання. Передумови становлення і розвитку гендерного підходу до освіти.

Тема 7. Професійні ризики в соціально-педагогічній роботі як актуальна проблема

Проблема професійних ризиків у соціально-педагогічній роботі. Ознаки негативної дії стресових ситуацій на соціального педагога. Роль Асоціації педагогів соціальних служб, Асоціації соціальних педагогів і соціальних педагогів, Асоціації соціальних педагогів у становленні професійної соціально-педагогічної роботи. Професійний ризик і його джерела. Основні чинники негативного впливу трудового процесу на соціального педагога. Особистісні стреси соціального педагога. Психічна напруженість. Три класи умов праці за ступенем їхнього впливу на здоров'я людини.

Тема 8. Попередження синдрому „емоційного вигорання” соціальних педагогів як актуальна соціально-педагогічна проблема

Емоційне згорання. Перелік симптомів „емоційного згорання”. Характеристики особистості схильної до синдрому „емоційного згорання”. Особистісний, рольовий, організаційний чинники емоційного згорання. Дотримання соціальним педагогом вимог психогігієни. Зворотний трансферт. Кар'єра.

Тема 9. Супервізорство як актуальна соціально-педагогічна проблема

Сутність супервізорства. Інститут супервізорства в соціально-педагогічній роботі. Посадові обов'язки соціального педагога / працівника – супервізора. Адміністративні обов'язки супервізора. Функції супервізора. Теорії супервізорства, наукові школи супервізорства, відділення супервізії на факультетах соціально-педагогічної роботи. Зарубіжний досвід організації супервізорства.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Арнольдov А.И. Живой мир социальной педагогики: в поддержку актуальной науки. - М.:Институт педагогики социальной работы РАО. -М.,1999. - 132 с.
2. Вишняков А.С. Диалектическая взаимосвязь социальной педагогики и социальной политики как предмет научного исследования. - М.: Издательство АСОПиРРФ, 2000. - 28с.
3. Гостенина В.И. Социальное партнерство в различных моделях общества. - М., 2001. - 96с.
4. Демидова Т.Е. Социальная работа: теория и практика. - М.: Экон-Информ, 2003.-246с.
5. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні. Навч.Посібник. - К.: Вид-во УАДУ, 2001.- 120с.
6. Мардахаев Л.В. Социальная педагогика: Учебник. - Гардарики, 2003.- 269с.
7. Теорії і методи соціальної роботи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича. – к.: Академвидав, 2005. – 328с. (Альма-матер)
8. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464с.

9. Як стати відомим: Практичний посібник із зв'язків з громадськістю для представників громадських та благодійних організацій / Упор. О. Чередайко. – К.: КМ Академія, 2003.

Допоміжна:

1. Воробьева Э.Л. Региональная модель системы социального обслуживания населения в переходный период. - Екатеринбург, 2000. – 152 с.
2. Гиль С.С. Муниципальная система социально-педагогической поддержки молодежных инициатив: опыт разработки и внедрения. Монография. - Омск: Издательство ОмГПУ, 2001. - 170 с.
3. Діти "групи ризику": психологічні, соціальні та правові аспекти. -К.: Київська міська державна адміністрація, 2001. - 192с.
4. Зверева І.Д. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика. Монографія. - К.: Правда Ярославичів, 1998.-333с.
5. Капська А.И. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю. - К.: УДЦССМ, 2001. - 220с.
6. Люди для людей. - М."Центр «Социальное партнерство». 2003. - 224с.
7. Никитина Л.Е. Социальный педагог в школе. - М.: Академический проект, 2003. - 112с.
8. Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиц. Навч.посібник /За ред. Капської А.И. - К.: Інтернаціональний Союз. Ліга Соціальних працівників України, 2003. - 260с.
9. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів /Під ред. І.Зверєвої, Г.Лактіонової. - К.: Науковий світ, 2001. - 49с.
10. Плоткин М.М. Социальное воспитание школьников: Монография. -М: Изд-во Института педагогики социальной работы. - 2003. - 200с.
11. Соціальна педагогіка: Підручник. / За ред. А.И.Капської - К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 256с.

4.Форма підсумкового контролю успішності навчання:

іспит у 9 семестрі

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- поточне тестування на практичних заняттях та в процесі консультативної роботи;
- опитування та бесіди на практичних заняттях;
- перевірка виписок, тез та конспектів літературних джерел;
- поточні та підсумкові контрольні роботи;
- оцінка самостійної роботи.